

45847 ✓ 389.
Gesti-maa rahwa

Kalender

ehf

Täht-raamat

1890

aasta peale.

ESTONIAN
SELTS

3

T. 369.

Gesti-maa rahwa

Kalender

ehk

Läht-raamat

1890

aasta peale, pärast meie

Issanda Jeesuse Kristuse sündimist.

Sel aastal on 365 päewa.

Tallinnas.

J. H. Gressfeli trükk ja kulu.

Märkide seletamine.

 Noor=kuu.	 Täis=kuu.
 Esimene wearend.	 Viimne wearend.
p. pärast.	e. l. enne lõunat.
p. l. pärast lõunat.	P. Püha.

Aasta muutmised.

Kewade hakkab 8. Jaasto=kuu päeval, kellu 5 p. l. Siis on päew ja öö ilhe pikkused.

Sui hakkab 9. Jaani=kuu päeval, kellu 2 p. l. Siis on meil keigepikkem päew.

Silgise hakkab 11. Mihkli=kuu päeval, kellu 4 e. l. Siis on jälle päew ja öö ilhe pikkused.

Talwe hakkab 9. Jõulu=kuu päeval, kellu 11 p. l. Siis on meil keigelühem päew.

Jõulu ja Wastla-päewa wahel on: 7 nädalat ja 1 päew.

Päewa- ja kuu=warjutamised.

Sel aastal on kaks päewa-warjutamised ja üks kuu-warjutamine, nendest on aga üks päewa-warjutamine 5. Jaani=kuu p. lõuna aeal meil nähtaw. Päew saab jäult warjutud.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38176

Ajaarw sel aastal.

Pärast meie kalli Jeesanda Jeesuse Kristuse sündimist on tänawu aasta	1890
Maailma loomisest	5839
Bene-riigi hakkatusest	1028
Pärast ristiusu tulemist Riimaale	699
Pärast Tallinna ülesehitamist	671
Et raamatuid hakkati trükkima	450
Pärast Eutteruse õige usu üleswõtmist	373
Pärast wana katku	233
Pärast seda, kui Toompä põlend	206
Pärast suure nälja hakkatust Riia- ja Tallinna-maal	194
Pärast Peterburgi linna ehitamist	187
Pärast teist katku	180
Pärast seda, kui meie maa Bene-riigi walitsj. alla sai	180
Pärast Tartu suure-kooli alustamist	88
Et Eesti-maal priiust kuulutati	73
Et Lihwlandi-maal priiust kuulutati	70
Pärast Sumalateenistust uue kiriku-seaduse järel	56
Pärast meie suure armulise Keisri Herra Aleksander III. Aleksandrowitši sündimist	45
Pärast Krimmi sõa hakkatust	37
Pärast wiimse hinge kirjutust	32
Et Bene-maal priiust kuulutati	29
Pärast seda, kui Keisri Herra Aleksander III. hakkas walitsjema	10

Kaks ristikest (**) nädala päewa aru-numri ees tähendab, et on kiriku- ehk kroomu-püha, mis kirikus pühitse-takse; üks ainus (*) tähendab, et on mälestuse püha, mis kirikus ei pühitseta, aga mil lohut ja kooli ei peeta.

Januarius.

Kristuse ümberleikamisest. Luuk. 2, 21.

**1 Esmasp.	Neäri päew	Selge
	Mita Jumal!	
2 Teisip.	Nabel, Seet	 8, 11' e. l.
3 Kesknäd.	Genof	
4 Neljap.	Metuusasa	taewas
5 Reede	Siimon	ja
**6 Laup.	3 Kuninga P.	

Jeesus 12 aastat wana. Luuk. 2, 41—52.

7 Pühap.	1 P. p. 3 R. P.	wäike
8 Esmasp.	Erart	
9 Teisip.	Beatus	 1, 28' e. l.
10 Kesknäd.	Paawli päew	
11 Neljap.	Erwaim	
12 Reede	Rein	külm.
13 Laup.	Hilarius	

Pulmad Raana=linnas. Joan. 2, 1—11.

14 Pühap.	2 P. p. 3 R. P.	
15 Esmasp.	Tiirik	 9, 56' p. l.

Neäri-kuu.

16 Teisip.	Risbert	Tuifune
17 Kesknäd.	Tönise päew	
18 Neljap.	Uksel	ja
19 Reede	Saara	
20 Laup.	Waab. Seb.	umbne

Pealikust Kapernauma=linnas. Matt. 8, 1—13.

21 Pühap.	3 P. p. 3 R. P.	
22 Esmasp.	Madlena	ilm,
23 Teisip.	Lotta	
24 Kesknäd.	Timoteus	 2, 52' e. l.
25 Neljap.	Paawli ümb.	
26 Reede	Polikarpus	wahel
27 Laup.	Krisostoom	

Wiina=mäest. Matt. 20, 1—16.

28 Pühap.	9 P. e. R. ü. l. P.	ka
29 Esmasp.	Saamuel	tuult.
30 Teisip.	Adelgund	
31 Kesknäd.	Un	 8, 30' p. l.

1. kuu p. päew tõuseb kell 8, 50 min., weereb kell 3, 29 min.
 11. " " " " 8, 33 " " " 3, 52 "
 21. " " " " 8, 11 " " " 4, 18 "

Februarius.

1 Neljap.	Piirit	
*2 Neede	Küünla päew	Kange
3 Laup.	Hanna	

Külvi mehest. Luuk. 8, 4—15.

4 Pühap.	8 P. e. K. ül. P.	
5 Esmasp.	Agata	Külm
6 Teisip.	Toora	
7 Keisnäd.	Rikart	 0, 7' p. l.
8 Neljap.	Salomon	
*9 Neede	Polli	ja
*10 Laup.	Kolastika	

Pimedast tee ääres. Luuk. 18, 31—43.

11 Pühap.	Paastu Püha	
12 Esmasp.	Eulalia	lumefadu.
13 Teisip.	Wastla päew	
14 Keisnäd.	Zuhka päew	 3, 45' p. l.
15 Neljap.	Waustiina	
16 Neede	Zuula	

Küünla-kuu.

17 Laup.	Konstantia	
----------	------------	--

Kristust kuusatakse. Matt. 4, 1—11.

18 Pühap.	1 P. Paastus	Pehmed
19 Esmasp.	Siimon Ap.	
20 Teisip.	Egarius	udused
**21 Keisnäd.	Palwe päew	
22 Neljap.	Petri päew	 8, 26' p. l.
23 Neede	Mina	
24 Laup.	Madise päew	ilmad.

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

25 Pühap.	2 P. Paastus	
**26 Esmasp.	Nestor	Seitlik
27 Teisip.	Leander	
28 Keisnäd.	Justus	ilm.

1. kuu p. päew tõuseb kell 7, 46 min., weereb kell 4, 46 min.
 11. " " " " 7, 19 " " " 5, 11 "
 21. " " " " 6, 49 " " " 5, 34 "

Martskus.

1 Neljap.	Albinus	Külmad
**2 Neede	Medea	 5, 44' e. l.
3 Laup.	Kunigunde	

Kristus ajab kuralid välja. Lmk. 11, 14—28.

4 Pühap.	3 P. Paastus	lumesaosed
5 Esmasp.	Angelus	
6 Teisp.	Kotwrid	ilmad.
7 Kesknäd.	Perpectua	
8 Neljap.	Pööri päew	 10, 40' p. l.
9 Neede	Prudentius	
10 Laup.	Miklus	Pehme

5000 meest sõõdetakse. Joan. 6, 1—15.

11 Pühap.	1 P. Paastus	
12 Esmasp.	Kregoor	ja
13 Teisp.	Ernst	
14 Kesknäd.	Sakarias	umbne
15 Neljap.	Matilde	
16 Neede	Aleksander	 11, 11' e. l.
17 Laup.	Truuta	

Paastu-kuu.

Jeesus kivi dega wisatud. Joan. 8, 46—59.

18 Pühap.	5 P. Paastus	ilm.
19 Esmasp.	Josep	
20 Teisp.	Olga	Seitlikud
21 Kesknäd.	Pent	
22 Neljap.	Kaawael	ilmad.
23 Neede	Tiits	
24 Laup.	Kasimir	 11, 4' e. l.

Kristuse sisesõitmisest. Matt. 21, 1—9.

**25 Pühap.	Palmi Püha	Wahel
	Paasto Mar. p.	
26 Esmasp.	Manuel	
27 Teisp.	Kustaw	udune
28 Kesknäd.	Kiideon	
**29 Neljap.	Suur Neljap.	ilm.
**30 Neede	Suur Neede	
31 Laup.	Tetlaus	 0, 32' p. l.

1. kuu p. päew tõuseb kell 6, 22 min., weereb kell 5, 59 min.

11.	"	"	"	5, 52	"	"	"	6, 22	"
21.	"	"	"	5, 22	"	"	"	6, 46	"

Kristuse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

**1 Pühap.	Ülestõusmise P.	Tuulsed
	Karjalaskm. p.	
**2 Esmasp.	2 Püha	
*3 Teisip.	Berdinand	pehmed
*4 Keisnäd.	Ambrosius	
*5 Neljap.	Maxim	
*6 Reede	Kölestin	
*7 Laup.	Aaron	 9, 44' e. l.

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19—31.

8 Pühap.	1 P. p. ül. P.	ilmad,
9 Esmasp.	Pogislaus	
10 Teisip.	Esekiel	
11 Keisnäd.	Leo	wahel
12 Neljap.	Julius	
13 Reede	Justinus	wihma
14 Laup.	Künni päew	

Geast karjatsest. Joan. 10, 12—16.

15 Pühap.	2 P. p. ül. P.	 6, 31' e. l.
16 Esmasp.	Karissius	

17 Teisip.	Rudolf	
18 Keisnäd.	Valerian	ja
19 Neljap.	Diimon	
20 Reede	Jakobina	lumefadu.
21 Laup.	Adolaris	

Ürisesse aja pärast. Joan. 16, 16—23.

22 Pühap.	3 P. p. ül. P.	 10, 47' p. l.
23 Esmasp.	Jüri päew	
24 Teisip.	Albert	Wihma
25 Keisnäd.	Markuse päew	
26 Neljap.	Esekiel	ja
27 Reede	Anastasi	
28 Laup.	Witalis	tuult.

Kristuse äraminemisest. Joan. 16, 5—15.

29 Pühap.	4 P. p. ül. P.	 6, 0' p. l.
30 Esmasp.	Erast	

1. kuu p. päew	tõuseb kell 4, 54 min.,	weereb kell 7, 9 min.
11. " "	" " 4, 26 "	" " 7, 34 "
21. " "	" " 3, 59 "	" " 7, 55 "

1 Teisip.	Bolbri päew	
2 Keßnäd.	Sigismund	Kallid
3 Neljap.	+ Leidmine	
4 Neede	Liio	sojad
5 Laup.	Kotard	

Digest palumifest. Joau. 16, 23—30.

**6 Pühap.	5 P. p. ül. P.	 9, 58' p. l.
7 Esmasp.	Ulrika	
8 Teisip.	Laas	päewad,
*9 Keßnäd.	Nigulas	
**10 Neljap.	Taewa min. p., (Suur + päew)	wahel
11 Neede	Pankratsius	mürista=
12 Laup.	Henriette	

Rõõmustajast Waimust. Joau. 15, 26—16, 4.

13 Pühap.	6 P. p. ül. P.	mist
14 Esmasp.	Kristjaan	
**15 Teisip.	Sohwi	 0, 12' e. l.
16 Keßnäd.	Peregrinus	

17 Neljap.	Anton	ja
18 Neede	Erif	
19 Laup.	Agäus	wihma.

Pühast Waimust. Joau. 14, 23—31.

**20 Pühap.	Neli Pühi	Heitlik
**21 Esmasp.	2 Püha	
22 Teisip.	Milli	 8, 13' e. l.
23 Keßnäd.	Tesiderius	
24 Neljap.	Ester	ilm.
25 Neede	Urbanus	
26 Laup.	Eduard	Sojad

Jeesus ja Nikodemus. Joau. 3, 1—15.

27 Pühap.	3 ainu Jum. P.	
28 Esmasp.	Willel	 11, 28' p. l.
29 Teisip.	Mart	
30 Keßnäd.	Wikand	päewad.
31 Neljap.	Petronella	

1. kuu p. päew tõuseb kell 3, 35 min., weereb kell 8, 19 min.
 11. " " " " 3, 13 " " " 8 42 "
 21. " " " " 2, 57 " " " 9, — "

1 Neede	Rotskal	
2 Laup.	Martellus	Udused
Nikkas mehest. Luuk. 16, 19—31.		
3 Pühap.	1 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
4 Esmasp.	Tarius	
5 Teisip.	Bonifatius	 11, 36' e. l.
6 Keisnäd.	Artemius	
7 Neljap.	Lukretia	
8 Neede	Medardus	Wihma.
9 Laup.	Pittkem päew	

Suurest õhtusöömaajast. Luuk. 14, 16—24.

10 Pühap.	2 P. p. 3 a. J. P.	Kallid
11 Esmasp.	Barnabas	sojad
12 Teisip.	Pasilides	
13 Keisnäd.	Tobias	 3, 32' p. l.
14 Neljap.	Waleerius	
15 Neede	Wiidi päew	päewad.
16 Laup.	Justina	

Kadunud lambast. Luuk. 15, 1—10.

17 Pühap.	3 P. p. 3 a. J. P.	Mürista-
18 Esmasp.	Homerus	mist,
19 Teisip.	Kerwasius	
20 Keisnäd.	Wlorentin	 4, 3' p. l.
21 Neljap.	Rael	
22 Neede	Karolina	rahet
23 Laup.	Pasilius	ja

Olge armulised. Luuk. 6, 36—42.

**24 Pühap.	4 P. p. 3 a. J. P.,	Jaani päew
25 Esmasp.	Debronia	wihma.
26 Teisip.	Jeremias	
27 Keisnäd.	Ladislaus	 6, 22' e. l.
28 Neljap.	Josua	Heitlikud
*29 Neede	Peetri Paawli p.	
30 Laup.	Lilla	ilmad.

1. kuu p. päew tõuseb kell 2, 46 min., weereb kell 9, 14 min.
 11. " " " " 2, 45 " " 9, 19 "
 21. " " " " 2, 52 " " 9, 15 "

Rohkest kalasaagist. Luuk. 5, 1—11.

1 Pühap.	5 P. p. 3 a. J. P.	Raunid
2 Esmasp.	Heina Maria p.	
3 Teisip.	Kornelius	sojad
4 Keisnäd.	Ulrik	
5 Neljap.	Anselm	 2, 28' e. l.
6 Reede	Hektor	
7 Laup.	Demetrius	ilmad

Bariseeride õigusest. Matt. 5, 20—26.

8 Pühap.	6 P. p. 3 a. J. P.	
9 Esmasp.	Kirillus	toowad
10 Teisip.	7 Wenda	
11 Keisnäd.	Eleonora	mürista=
12 Neljap.	Hindrek	mist
13 Reede	Mareta päew	 4, 24' e. l.
14 Laup.	Ponarvent	

4000 meest sõõdetakse. Mark. 8, 1—9.

15 Pühap.	7 P. p. 3 a. J. P.	ja
	Apost. jagam.	
16 Esmasp.	August	wihma.

17 Teisip.	Aleksius	Wilud
18 Keisnäd.	Rosina	
19 Neljap.	Widerika	 11, 3' p. l.
20 Reede	Elias	
21 Laup.	Daniel	päewad.

Wale prohwetidest. Matt. 7, 15—23.

**22 Pühap.	8 P. p. 3 a. J. P.	
	Maria Mahd.	
23 Esmasp.	Dskar	Head
24 Teisip.	Kristiina	
25 Keisnäd.	Jaakobi päew	
26 Neljap.	Anna	 3, 57' p. l.
27 Reede	Marta	
28 Laup.	Plato	ilmad.

Üllekohutusest maja=pidajast. Luuk. 16, 1—9.

29 Pühap.	9 P. p. 3 a. J. P.,	Dolowi p.
30 Esmasp.	Abdon	
31 Teisip.	Kristwrid	Tuult.

1.	kun p.	päew	tõuseb	kell 3,	7 min.,	weereb	kell 9,	3 min.
11.	"	"	"	"	3, 26	"	"	8, 45
21.	"	"	"	"	3, 48	"	"	8, 23

Augustus.

1 Keßnäd.	Peetri wang.	Wifud,
2 Neljap.	Hannibal	
3 Neede	Cleasar	 5, 59' p. l.
4 Laup.	Tominiſus	

Jerufaalemima ärarikmiſeſt. Luuk. 19, 41—48.

5 Pühap.	10 P. p. 3 a. 3. P.	aga
**6 Eſmaſp.	Eugenius	
7 Teiſip.	Mline	head
8 Keßnäd.	Kerhard	
9 Neljap.	Romanus	ilmad,
10 Neede	Lauritſe päew	
11 Laup.	Herm	 2, 58' p. l.

Barifeeriſt ja tõlneriſt. Luuk. 18, 9—14.

12 Pühap.	11 P. p. 3 a. 3. P.	
13 Eſmaſp.	Ello	wahel
14 Teiſip.	Eufebius	
**15 Keßnäd.	Rufki Maria p.	
16 Neljap.	Iſak	wihma.
17 Neede	Wilibald	

Leikuse-kuu.

18 Laup.	Leeno	 6, 14' e. l.
----------	-------	--

Kurdiſt ja keeletumäſt. Mark. 7, 31—37.

19 Pühap.	12 P. p. 3 a. 3. P.	Müriſta=
20 Eſmaſp.	Värnard	
21 Teiſip.	Ruut	mine
22 Keßnäd.	Wilibert	
23 Neljap.	Sakeus	wihmaga.
24 Neede	Pertli päew	
25 Laup.	Ludwig	 5, 9' e. l.

Preestriſt ja lewiitiſt. Luuk. 10, 23—37.

26 Pühap.	13 P. p. 3 a. 3. P.	Tuulſed
27 Eſmaſp.	Kebhard	
28 Teiſip.	Mugustin	ſojad
*29 Keßnäd.	Joan. hukkamin.	
**30 Neljap.	Benjamin	päewad.
31 Neede	Rebekka	

1. kuu p. päew	tõuſeb kell	4, 9 min.	weereb kell	7, 59 min.
11. "	"	4, 36 "	"	7, 27 "
21. "	"	4, 58 "	"	6, 58 "

September.

1 Laup.	Ekidius	Seitlik
Kümnest pidali=töbifest. Lunk. 17, 11—19.		
2 Pühap.	14 P. p. 3 a. J. P.	 9, 32' e. l.
3 Esmasp.	Reinard	
4 Teisip.	Kai	ilm.
5 Keskäd.	Mooses	
6 Neljap.	Magnus	
7 Reede	Regina	Sead
*8 Laup.	Maria sünd.	

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

9 Pühap.	15 P. p. 3 a. J. P.	 11, 44' p. l.
10 Esmasp.	Sostenes	
11 Teisip.	Pööri päew	ilmad.
12 Keskäd.	Sirus	
13 Neljap.	Amatus	Wihma
*14 Reede	+ ülendamine	
15 Laup.	Nikodemus	ja

Naini-linna furnast. Lunk. 7, 11—17.

16 Pühap.	16 P. p. 3 a. J. P.	 2, 39' p. l.
-----------	---------------------	--

Mihkli-kuu.

17 Esmasp.	Josepina	tuult.
18 Teisip.	Kottlob	
19 Keskäd.	Werner	Wihma=
20 Neljap.	Wausta	
21 Reede	Matteuse päew	ja
22 Laup.	Morits	

Wee=töbifest. Lunk. 14, 1—11.

23 Pühap.	17 P. p. 3 a. J. P.	 10, 2' p. l.
24 Esmasp.	Joann. saam.	
25 Teisip.	Aleowad	lumefadu.
*26 Keskäd.	Joann. Öpet.	
27 Neljap.	Adolw	
28 Reede	Wentzel	Seitlik
**29 Laup.	Mihkli päew	

Suuremast käsust. Matt. 22, 34—46.

**30 Pühap.	18 P. p. 3 a. J. P.	ilm.
	Leikuse Püha	

1.	kuu p. päew tõuseb kell 5, 24 min.,	weereb kell 6, 27 min.
11.	" " " " 5, 47 "	" " 5, 56 "
21.	" " " " 6, 11 "	" " 5, 26 "

**1	Esmašp.	Bolmar	 0, 44' e. l.
2	Teisip.	Boldemar	
3	Kesknäd.	Jairus	
4	Neljap.	Brants	Wilud
5	Reede	Blides	
6	Laup.	Luisa	ilmad

Alwatud inimsest. Matt. 9, 1—8.

7	Pühap.	19 P. p. 3 a. J. P.	wihmaga.
8	Esmašp.	Tomasia	
9	Teisip.	Tionisius	 7, 16' e. l.
10	Kesknäd.	Mai	
11	Neljap.	Burkard	Tulewad
12	Reede	Walwriid	
13	Laup.	Teresia	head

Pulma riidest. Matt. 22, 1—14.

14	Pühap.	20 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
15	Esmašp.	Heddo	
16	Teisip.	Kallus	 1, 20' e. l.
17	Kesknäd.	Leonhard	
18	Neljap.	Lunkase päew	

19	Reede	Luttsius	Wihmased,
20	Laup.	Belisius	

Kuningamehe pojast. Joan. 4, 47—54.

**21	Pühap.	21 P. p. 3 a. J. P.	
	Lutteruse õige usu ülesw. P.		tuulsed
*22	Esmašp.	Keel	
23	Teisip.	Sewerin	 5, 52' p. l.
24	Kesknäd.	Saalome	
25	Neljap.	Krispin	ja
26	Reede	Umandus	
27	Laup.	Kapitoliin	lumesaofsed

Kawalast sulasest. Matt. 18, 23—35.

28	Pühap.	22 P. p. 3 a. J. P.	
	Siimon Juuda		
29	Esmašp.	Engelbreht	päewad.
30	Teisip.	Abfalon	
31	Kesknäd.	Bolfgang	 3, 17' p. l.

1. kuu p. päew tõuseb kell 6, 34 min., weereb kell 4, 57 min.

11.	"	"	"	6, 59	"	"	"	4, 29	"
21.	"	"	"	7, 25	"	"	"	4, 2	"

November.

1 Neljap.	Pühade päew	Külm
2 Neede	Hingede päew	
3 Laup.	Kottlip	ilm.
Kohu-rahast. Matt. 22, 15—22.		
4 Pühap.	23 P. p. 3 a. S. P.	
5 Esmasp.	Plandina	Kange
6 Teisip.	Käspär	
7 Keisnäd.	Baltasar	 2, 23' p. l.
8 Neljap.	Klaas	
9 Neede	Joobst	külm
10 Laup.	Martin Lutter	

Jairi tütreft. Matt. 9, 18—26.

11 Pühap.	24 P. p. 3 a. S. P.	ja
	Martin Piiskop	
12 Esmasp.	Jonas	lund
13 Teisip.	Arfadius	
**14 Keisnäd.	Bridrif	 3, 1' p. l.
15 Neljap.	Leopold	
16 Neede	Ottomar	fajab.
17 Laup.	Alweus	

Calwe-kuu.

Hirmsast ärakautamise tööst. Matt 24, 15—28.

18 Pühap.	25 P. p. 3 a. S. P.	Tormised
19 Esmasp.	Viisbet	
20 Teisip.	Amos	ilmad,
**21 Keisnäd.	Maria ohwer.	
22 Neljap.	Setsiilia	 3, 6' p. l.
23 Neede	Klement	
24 Laup.	Josias	wahel

Wiimseft koftust. Matt. 25, 31—46.

**25 Pühap.	26 P. p. 3 a. S. P.,	Kadrina p.
Surnute mälestuse Püha		
26 Esmasp.	Kenrad	lund
27 Teisip.	Jetta	ja
28 Keisnäd.	Künter	külma.
29 Neljap.	Erwert	
30 Neede	Andrefse päew	 4, 49' e. l.

1. kuu p. päew tõuseb kell 7, 52 min., weereb kell 3, 37 min.

11.	"	"	"	8, 18	"	"	3, 14	"
21.	"	"	"	8, 39	"	"	3, 1	"

Tetsember.

1 Laup.	Arend	
Kristuse süüsesõitmisest. Matt. 21, 1—9.		
2 Pühap.	1 Krist. tul. P.	Külmad
3 Esmasp.	Taali	
4 Teisip.	Barbo	tuuled
5 Reiknäd.	Sabina	
**6 Neljap.	Nigola päew	 10, 15' p. l.
7 Reede	Antonia	
8 Laup.	Maria saam.	ja
Tähed enne wiimist päewa. Luuk. 21, 25—36.		
9 Pühap.	2 Krist. tul. P., Pühem p.	
10 Esmasp.	Judit	
11 Teisip.	Elso	lumefadu.
12 Reiknäd.	Ottilia	
13 Neljap.	Luutsia	Kaunis
14 Reede	Nikastus	 7, 37' e. l.
15 Laup.	Johanna	

Joannes wangi-tornis. Matt. 11, 2—10.

16 Pühap. | 3 Krist. tul. P. | fange

Jõulu-kuu.

17 Esmasp.	Ignatius	Külm.
18 Teisip.	Kristow	
19 Reiknäd.	Dot	
20 Neljap.	Abraam	Lund
21 Reede	Tooma päew	
22 Laup.	Peata	 11, 50' e. l.

Joannese tunnistusest. Joan. 1, 19—28.		
23 Pühap.	4 Krist. tul. P.	
24 Esmasp.	Adam, Gewa	ja
**25 Teisip.	1 Jõulu Püha	
**26 Reiknäd.	2 Püha	umbue
27 Neljap.	Joan. Ewang.	
28 Reede	Süüta laste p.	
29 Laup.	Noa	 5, 3' p. l.

Jumekspanemisest. Luuk. 2, 33—40.		
30 Pühap.	Püha p. Jõulu	ilm.
31 Esmasp.	Silvester	

1. kuu p. päew tõuseb kell 8, 53 min., weereb kell 2, 56 min.

11. " " " " 9, 1 " " 2, 58 "

21. " " " " 9, 3 " " 3, 7 "

Benemaa Ülemavalitseja sugufelts.

Aleksander Kolmas Aleksandrowits, Keiser ja teige Bene-riigi walitseja, Põhla-maa Kuningas, Soome-maa Suurwürlst; sündinud 1845, Kiliinsa-kuu 26. päewal, hakkas walitsema 1881, Paastru-kuu 1. päewal, kroonitud 1883, Pehe-kuu 15. päewal.

Maria Weodorowna, Keisri Proua, Taanimaa Printsess; sündinud 1847, Talwe-kuu 14. päewal.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Riigi pärija, Tšesareewits ja Suurwürlst; sündinud 1868, Pehe-kuu 6. päewal.
Georg Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1871, Jüri-kuu 27. päewal.

Ksenia Aleksandrowna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1875, Paastru-kuu 25. päewal.

Mihail Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1878, Talwe-kuu 22. päewal.

Olga Aleksandrowna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1882, Jaani-kuu 1. päewal.

Keisri Herra wennad:

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1847, Jüri-kuu 10. päewal, ja tema Proua on:

Maria Pawlowna, Meklenburg-Swerini Printsess; sündinud 1854, Pehe-kuu 2. päewal.

Nende lapsed:

Airill Wladimirowits, Suurwürlst; sündinud 1876, Mihkli-kuu 30. päewal.

Boris Wladimirowits, Suurwürlst; sündinud 1877, Talwe-kuu 12. päewal.

Andrei Wladimirowits, Suurwürlst; sündinud 1879, Pehe-kuu 2. päewal.

Helena Wladimirowna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1882, Keäri-kuu 17. päewal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1850, Keäri-kuu 2. päewal.

Sergei Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1857, Jüri-kuu 29. päewal, ja tema Proua on:

Elisabet Weodorowna, Hesseni Printsess; sünd. 1864, Wiina-kuu 20. päewal.

Paul Aleksandrowits, Suurwürlst; sündinud 1860, Mihkli-kuu 21. päewal, ja tema Proua on:

Aleksandra Georgijewna, Kreeka-maa Printsess.

Keisri Herra õde:

Maria Aleksandrowna, Suurwürlstlik Printsess; sündinud 1853, Wiina-kuu 5. päewal. Laulatud 1874, Keäri-kuu 11. päewal Inglismaa Kuningliku Printsliga Alwred, Hertfog von Edinburg.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürlst; sündinud 1827, Mihkli-kuu 9. päewal, ja tema Proua on:

Aleksandra Jofepowna, Saksen-Altenburgi Printsess; sündinud 1830, Jaani-kuu 26. päewal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürlst; sündinud 1850, Kiliinsa-kuu 2. päewal.

Olga Konstantinowna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1851, Peikuse-kuu 22. päewal. Laulatud Kreeka-maa Kuninga Georgi prouaks.

Weera Konstantinowna, Suurväirsti Printses; sünd. 1854, Kükula-kuu 4. p. Laulatud õnna Württembergi Kuningliku Hertzogiga, Wilhelm Eugeni prouaks. Konstantin Konstantinowits, Suurväirsti; sünd. 1858, Leikuse-kuu 10. päeval, ja tema Proua on: Elisabet Mawriljewna, Sassen-Altenburgi Printses; sündinud 1865, Neäri-kuu 13. päeval. Dmitri Konstantinowits, Suurväirsti; sündinud 1860, Jaani-kuu 1. päeval.

Nikolai Nikolajewits, Suurväirsti; sündinud 1831, Heina-kuu 27. päeval, ja tema Proua on: Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printses; sündinud 1838, Lehe-kuu 21. päeval.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurväirsti; sündinud 1856, Talwe-kuu 6. päeval. Peter Nikolajewits, Suurväirsti; sündinud 1864, Neäri-kuu 10. päeval, ja tema Proua on: Militsa Nikolajewna, Montenegro Printses.

Mihail Nikolajewits, Suurväirsti; sündinud 1832, Wiina-kuu 13. päeval, ja tema Proua on: Olga Weodorowna, Badeni Printses; sündinud 1839, Miskli-kuu 8. päeval.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurväirsti; sündinud 1859, Jüri-kuu 14. päeval. Anastasia Mihailowna, Suurväirsti Printses; sündinud 1860, Heina-kuu 16. p. Laulatud Mecklenburg-Swerini Suurhertzogi Fridek Prantsi prouaks. Mihail Mihailowits, Suurväirsti; sündinud 1861, Wiina-kuu 4. päeval.

Georg Mihailowits, Suurväirsti; sündinud 1863, Leikuse-kuu 11. päeval.

Aleksander Mihailowits, Suurväirsti; sündinud 1866, Jüri-kuu 1. päeval.

Sergei Mihailowits, Suurväirsti; sündinud 1869, Miskli-kuu 25. päeval.

Aleksei Mihailowits, Suurväirsti; sündinud 1875, Jõulu-kuu 16. päeval.

Olga Nikolajewna, Suurväirsti Printses; sündinud 1822, Leikuse-kuu 30. päeval. Laulatud Württembergi Kuninga Karel Fridek Aleksandri prouaks.

Katarina Mihailowna, Suurväirsti Printses; sündinud 1827, Leikuse-kuu 16. päeval. Laulatud õnna Mecklenburg-Strelitsi suurhertzofliku Printsi Georg August Ernst Adolw Karel Ludwig prouaks.

Keiserliku Kõrgused, Printsid ja Printsessid Romanowski Hertzogid ja Hertzoginid Leuchtenberg:

Maria Maksimilianowna, Printses; sündinud 1841, Wiina-kuu 4. päeval. Laulatud suurhertzofliku Badeni Printsi Ludwig Willem Augusti prouaks.

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-kuu 23. päeval.

Eugenia Maksimilianowna, Printses; sündinud 1845, Paastu-kuu 20. päeval. Laulatud Prints von Oldenburgi Aleksander Petrowitsi prouaks.

Eugeen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Neäri-kuu 27. päeval.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Kükula-kuu 17. päeval, ja tema Proua on:

Anastasia Nikolajewna, Montenegro Printses.

Teiste Europa riikide valitsejad.

Saksa Keisri-riik. Keiser Willem II, sündinud 1859, hakkas valitsema 1888. Tema Proua on Auguste Viktoria, onsa Schleswig-Holsteini hertsogi Fridehriiki tütar. Nende poeg: Kronprints Fridehriik Willem.

Nimetud keisri-riigiks on alamaal nimetud riigid ühte liidetud:

1. Preisi. Kuningas Willem II (Saksa Keiser).
2. Sakseni. Kuningas Albert, sünd. 1828, hakkas valitsema 1873.
3. Baieri. Kuningas Otto I, sünd. 1848, h. w. 1886.
4. Württembergi. Kuningas Karel I, sünd. 1823, h. w. 1864. Tema prouaks on Suurwürstlik Printses Olga Nikolajewna.
5. Mecklenburg-Swerini. Suurhertsog Fridehriik Brants, sünd. 1851, h. w. 1883. Tema Proua on Suurwürstlik Printses Anastasia Mihailowna.
6. Mecklenburg-Strelitsi. Suurhertsog Fridehriik Willem, sünd. 1819, h. w. 1860.
7. Oldenburgi. Suurhertsog Peter, sünd. 1827, h. w. 1853.
8. Saksen-Weimari. Suurhertsog Karel Aleksander, sünd. 1818, h. w. 1853.
9. Hesseni. Suurhertsog Ludwig IV, sünd. 1837, h. w. 1877.
10. Badeni. Suurhertsog Fridehriik, sünd. 1826, h. w. 1852, ja mõned muud vähemad riigid.

Austria-Ungari. Keiser Brants Josef I, sünd. 1830, h. w. 1848.

Belgia. Kuningas Leopold II, sünd. 1835, h. w. 1865.

Britti-riik. Kuningana Viktoria, kes ühes ka India Keiserina on, sünd. 1819, h. w. 1837.

Hispania. Kuningas Alwongs XIII, sünd. 1886.

Hollandi-maa. Kuningas Willem III, sünd. 1817, h. w. 1849.

Italia. Kuningas Humbert I, sünd. 1844, h. w. 1878.

Kreeka-maa. Kuningas Georg I, sünd. 1845, h. w. 1863. Tema Proua on Suurwürstlik Printses Olga Konstantinowna.

Monteneegro. Würst Nikolai, sünd. 1841, h. w. 1860.

Portugal. Kuningas Luis Wilip I, sünd. 1838, h. w. 1861.

Prantsuse-maa, prii-riik. Präsident Sady Carnot.

Rootsi- ja Norra-maa. Kuningas Oskar II, sünd. 1829, h. w. 1872.

Rumänia. Kuningas Karel, sünd. 1839, h. w. 1866.

Serbia. Kuningas Aleksander, sünd. 1876.

Taani-maa. Kuningas Kristjan IX, sünd. 1818, h. w. 1863.

Türgi-keisri-riik. Keiser Abdul Hamid II, sünd. 1842, h. w. 1876.

Kroonupühad,

mis uue kiriku seaduse järele ka maa kirikutes tulewad pidada:

1) Kiiu-kuu 26mal päeval. Meie suure Keisri Herra ja keige Wene riigi Walitseja Aleksander Aleksandrowitsi sündimise päew.

2) Paastu-kuu 2sel päeval. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitsi walitsuse hakkatuse päew.

3) Lehe-kuu 6mal päeval. Tsesareewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Weneriigi auujärje päris pärija, sündimise päew.

4) Lehe-kuu 15mal päeval. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitsi ja Tema Abikaasa kroonimise päew.

5) Heina-kuu 22sel päeval. Meie suure Keisri Proua Maria Weodorowna nime päew.

6) Leikuse-kuu 30mal päeval. Meie suure Keisri Herra ja keige Weneriigi Walitseja Aleksander Aleksandrowitsi nime päew.

7) Talwe-kuu 14mal päeval. Meie suure Keisri Proua Maria Weodorowna sündimise päew.

8) Jõulu-kuu 6mal päeval. Tsesareewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Weneriigi auujärje päris pärija, nime päew.

 Needsinatsjed Kroonupühad peetakse nenda kui Paastu jutluse päewad.

Teadaandmine,

mil ajal raamatuid postimajas wastuwõetakse.

Wastuwõtmine ja ärafaatmine raha, dokumendid, kindlamaks tehtud raamatud (mis eest 14 kop. tuleb maksta) ja pakkid, mis Peterburgi- ehk Ria-liina, keige Wene-maale ehk üle riigi raja peawad saadetama, iga argipäew kellu 8 homiku kunni kellu 2 pärast lõunat. Kindlamaks tehtud raamatud wõetakse ka kellu 4—6 pärast lõunat wastu. Raamatud ehk kirjad wõetakse wastu ja antakse wälja ja raamatude markid wõib osta kellu 8 homiku kunni kellu 8 õhtu. — Sel ajal mil postid tulewad ehk ärafaadetakse, ei ja raha-kirjad ehk muu pakkid wälja antud saama.

Täheendus 1. Ei ja wastu wõetud ega wälja antud: Keisri Herra ja Keisri Proua nimepäewal, Keäri p., Kolme Kuninga p., 1. ja 2. Ülestõusmise pühäl, 1. Keti Pühi p. ja 1. Jõulu pühäl.

Täheendus 2. Wastu wõetud ja wälja antud saab järgmisel päewadel Tallinnas kellu 8—11 ja teiste postimajades kellu 8—10 enne lõunat: Kiiu-kuu p., Paastu Mar. p., Palmi pühäl, 3. Ülestõusmise pühäl, Taewaminemise p., 6. Leikuse-kuu p., Kuffi Maria p., Maria sündimise p., Kisti ülend. p., Maria ohwri p., 2. Jõulu püh. ja igal Pühapäewal.

Ärafaadetakse teitjuguised kirjad.

Paidesse Esmaspäewal, Teisipäewal, Neljapäewal ja Reedel.

Sapsalu ja Lihula Teisipäewal ja Reedel lõunat kellu 1, Pühapäewal kellu 11 enne lõunat. Üksi Sapsalu raamatudega Neljapäewal kellu 6 p. l.

Pärnu Esmaspäewal, Teisipäewal, Neljapäewal ja Reedel k. 6 p. lõunat.

Kuresaare Teisipäewal ja Reedel kellu 1 p. l.

Linnaas kui ka alewis on uulitsade ääres mitmes kohas Post-kastid, kus kirjad ja raamatud kourvert näitusels peale maalitud, kuhu raamatuid, kellel postmarkid peal on, võib illemelt sisse lasta, kust need igapäew wälja wõetakse ja posti peale wiitakse, ja ülewal nimetud aru järele ärasaadetud saawad.

Postid tulewad Tallinna:

Paidest Teisipäewal, Keeltnädalal, Reedel ja Laupäewal.

Hapsalust ja Lihulast Esmaspäewal, Keeltnädalal, Reedel ja Laupäewal. — Sui ajal (see on 15. Pehe-kunsti tunni 1. Wihli-kunni) saawad üksi kirjad ärasaadetud Esmaspäewal, Keeltnädalal, Laupäewal, ja tulewad Teisipäewal, Neljapäewal, Pühapäewal.

Pärnust Esmaspäewal, Keeltnädalal, Reedel ja Laupäewal.

Kuresaarest Keeltnädalal ja Laupäewal.

Riigikonna postid.

Suuru: Prii postijaama, Laia uulitsas Haase majas № 62, korteri № 7.

Jüriisse: Rotermanni poodi.

Kurna: G. Florelli poodi wana turul.

Telegrahwi sõnumid

wõetakse Tallinnas igal päewa ja öö ajal wastu. Nende ette tuleb maksta kõige Wene-riigis 15 kop. põhjus-maks ja 5 kop. iga sõna pealt Euroopa-maa jäus ja Kawaasi-maale ja 10 kop. iga sõna pealt Asia-maa jäus. Siin juures on tähhele panna, et iga ühtkune poostahw ehk märk sõna ette arwatakse.

Balti raudtee.

1) Sõidu pillet maksab üksi jeks korraks, kui seda ostetud.

2) Sõidu hind reisijatele on 1 klassis 3 kop., 2 klassis 2 $\frac{1}{4}$ kop. ja 3 klassis 1 $\frac{1}{4}$ kop. wersta pealt.

3) Lapsed alla 5 aastat saawad ilma rahata edasi wiidud. Lapsed 5 kuni 10 aastat wanad, makswad 1 ja 2 klassis pool, 3 klassis üks weerend sõidu hinda. Peale selle on kroonu maks 1 ja 2 kl. 25 kop. ja 3 kl. 15 kop. rublast. Edasi nimetud sõidu hinnad on kroonu maksuga ühte arwatud.

4) Iga reisija võib üks puud (lapsed 5 kuni 10 aastaset $\frac{1}{2}$ puuda) raskust ilma maksuta kaasa wõtta.

5) Pileti müimine saab 5 minutid enne ärasõitmist otsta; pakkide wastuwõtmine lõppeb 10 minutid enne ärasõitmist.

6) Pooljaamades ja platformides antakse pilletid kuni tulewa jaama. Soowib teegi tulewa jaamast edasi sõita, siis peab ta ise ehk ka oberkonduktori läbi pilletid ostma. Raudtee ööse-sõiduga ei peatse pooljaamade ja platformide juures.

1. Tallinnast Baltiskisse.

Jaamad ja pool-jaamad.	Kaugel. Versta.	Sõidu hind.					
		1 fl.		2 fl.		3 fl.	
		R.	R.	R.	R.	R.	R.
Tallinnast (Buffet)	—	—	—	—	—	—	—
Nõmme (pool-jaama)	8	—	—	—	—	—	—
Saue (pool-jaama)	18	—	—	—	—	—	—
Keila (Buffet)	26	—	98	—	74	—	38
Niitvälja (pool-jaama)	31	—	—	—	—	—	—
Kloogale	34	1	28	—	96	—	49
Baltiskisse (Buffet)	45	1	69	1	26	—	64

2. Tallinnast Peterburgi.

Tallinnast (Buffet)	—	—	—	—	—	—	—
Pägedi (pool-jaama)	14	—	53	—	40	—	21
Raasiku	28	1	5	—	79	—	40
Kehra (pool-jaama)	37	1	39	1	4	—	53
Negwiiduse (Buffet)	53	1	99	1	49	—	76
Lehtsi (pool-jaama)	66	2	48	1	86	—	95
Tappale (Buffet)	73	2	74	2	5	1	5
Kadrina	86	3	23	2	43	1	24
Nakvere (Buffet)	98	3	68	2	76	1	41
Kabala	115	4	31	3	24	1	66
Sonda (pool-jaama)	125	4	69	3	51	1	79
Püssile	135	5	6	3	80	1	94
Kohtel (pool-jaama)	144	5	40	4	5	2	7
Jõhvi (Buffet)	157	5	89	4	41	2	25
Waimara	174	6	53	4	90	2	51
Korff (pool-jaama)	182	6	83	5	13	2	62

Narwa (Buffet)	197	7	39	5	54	2	83
Salo (pool-jaama)	209	7	84	5	88	3	—
Samburgi	219	8	21	6	16	3	15
Weimarn (pool-jaama)	231	8	66	6	50	3	32
Weimarn (platform)	233	—	—	—	—	—	—
Molostowitzi	243	9	11	6	84	3	50
Liesenhansen (pool-jaama)	252	—	—	—	—	—	—
Bruda (pool-jaama)	256	9	60	7	20	3	68
Wolosowo (Buffet)	266	9	98	7	49	3	83
Kiterino (pool-jaama)	275	10	31	7	74	3	96
Jelisawetinskaja	283	10	61	7	96	4	7
Gorwitz (pool-jaama)	294	10	3	8	28	4	23
Gatshina (Buffet)	303	11	36	8	53	4	36
Pudost (platform)	309	—	—	—	—	—	—
Taitz (platform)	315	—	—	—	—	—	—
Duderkhofi (platform)	319	—	—	—	—	—	—
Soldati-platform	321	—	—	—	—	—	—
Krasnoje-Selo (Buffet)	323	12	11	9	9	4	65
Ligowa (Buffet)	334	12	53	9	40	4	81
Peterburgi (Buffet)	347	13	1	9	76	4	99

3. Tallinnast Tartu.

Tallinnast (Buffet)	—	—	—	—	—	—	—
Tappale (Buffet)	73	2	74	2	5	1	5
Tamsale (pool-jaama)	87	—	—	—	—	—	—
Kilji	96	3	60	2	70	1	38
Kalle (pool-jaama)	107	4	2	3	1	1	54
Wägewale	116	4	35	3	26	1	67
Jõgewale (Buffet)	134	5	3	3	76	1	92
Kerseli (pool-jaama)	148	—	—	—	—	—	—
Woltile	158	5	93	4	44	2	27
Tartu (Buffet)	179	6	72	5	4	2	58

Viiwimaa raudtee.

Tartust:

Waffa linna 78 wersta; 1. klassis 2 r. 93 f., 2. klassis 2 r. 20 f., 3. klassis 1 r. 13 f.
 Wolmeri linna 123 w.; 1. klassis 4 r. 61 f., 2. klassis 3 r. 46 f., 3. klassis 1 r. 77 f.
 Wõnnu linna 149 w.; 1. klassis 5 r. 59 f., 2. klassis 4 r. 19 f., 3. klassis 2 r. 14 f.
 Rija linna 232 wersta; 1. klassis 8 r. 70 f., 2. klassis 6 r. 53 f., 3. klassis 3 r. 34 f.
 Werro linna 134 w.; 1. klassis 5 r. 3 f., 2. klassis 3 r. 78 f., 3. klassis 1 r. 93 f.
 Pskowi (Pihkwa) linna 212 w.; 1. klassis 7 r. 95 f., 2. klassis 5 r. 96 f., 3. klassis 3 r. 5 f.

Mõned muud raudtee wahed.

Tallinnast

Moskwa linna 898 wersta; matjud: 1. klassis 35 rubla 84 kop., 2. klassis 25 r. 39 f., 3. klassis 13 r.
 Düna burgi linna (üle Rija) 615 w.; 1. klassis 23 r. 7 f., 2. klassis 17 r. 31 f., 3. klassis 8 r. 85 f.
 Wilna linna (üle Rija ja Düna burgi) 783 w.; 1. klassis 29 r. 40 f., 2. klassis 22 r. 6 f., 3. klassis 11 r. 34 f.
 Warshawa linna (üle Rija ja Düna burgi) 1170 w.; 1. klassis 43 r. 94 f., 2. klassis 32 r. 97 f., 3. klassis 16 r. 87 f.
 Rijekwi linna (üle Rija ja Düna burgi) 1589 w.; 1. klassis 60 r. 15 f., 2. klassis 45 r. 13 f., 3. klassis 23 r. 8 f.
 Odessa linna (üle Rija ja Brest-Litowski) 2058 w.; 1. klassis 77 r. 48 f., 2. klassis 58 r. 12 f., 3. klassis 29 r. 72 f.; — (üle Moskwa ja Rijekwi) 2452 w.; 1. klassis 94 r. 3 f., 2. klassis 65 r. 48 f., 3. klassis 35 r. 30 f.

Mishni-Mowgorodi linna (üle Moskwa) 1308 w.; 1. klassis 51 r. 21 f., 2. klassis 36 r. 93 f., 3. klassis 18 r. 89 f.
 Wiborgi linna (üle Peterburgi) 467 w.; 1. klassis 16 r. 61 f., 2. klassis 12 r. 16 f., 3. klassis 6 r. 49 f.
 Helsinga linna (üle Peterburgi) 760 wersta; 1. klassis 25 r. 41 f., 2. klassis 18 r. 16 f., 3. klassis 10 r. 19 f.

Teadaandmised laada=pidamistest.

Meäri-kuu:

kuu päew.	kuu päew.
7. Orgita-mõisas 2 päewa.	17. Koloweres (Väänem.) 2 p.
7. Tartu-linnas 3 nädalat.	20. Perno-linnas 3 päewa.
7. Rja-linnas 3 päewa.	25. Wolmeri-linnas 6 p.
9. Werro-linnas 3 päewa.	25. Willandi-linnas 3 p.
10. Hapsalu-linnas 2 päewa.	27. Ratwere-linnas 2 p.
11. Jõeletmes.	

Süünla-kuu:

2. Baldiski-linnas 2 päewa.	Pihula-linnas, Esmaspäew
2. Willandi-linnas 1 näd.	enne Waffa päewa.
2. Werro-linnas.	15. Willandi-linnas 3 p.
2. Waffa-linnas 8 päewa.	15. Wõnnu-linnas.
3. Reblastes 2 päewa.	18. Jõhwis 2 päewa.
4. Tartu-linnas 2 päewa.	20. Rja-linnas 1 nädal.
6. Paide-linnas 2 päewa.	20. Riwilo-mõisas 2 päewa.
6. Narwa-linnas 4 päewa.	22. Werro-linnas 1 nädal.
Nudrus Keede enne Waffa p.	23. Hageri kiriku juures 2 p.
10. Kuresaare-linnas 3 p.	27. Lemjali-linnas.

Paastu-kuu:

Naplas Ise! Esmaspäewal 2 p.	10. Waff-Narwa's 3 päewa.
Keila kiriku juures Esmasp.	15. Paide-linnas.
p. Smat P. Paastus 2 p.	

Jüri - kuu:

kuu päew.

Palmfi-mõisas, Witna kõrtsu juures, Keisnäd. p. Ül. P. 10. Verro-linnas 2 päewa.

kuu päew.

Rakvere-linnas näd. p. Ülest. Püha, Esmasp. ja Teisp. 20. Hannijõe-mõisas 2 p.

Lehe - kuu:

9. Wõbus.

9. Räppinas.

Jaani - kuu:

11. Wõnnu-linnas 7 päewa.

23. Willandi-linnas 2 p.

16. Rakvere-linnas 2 p.

24. Verro-linnas.

20. Tallinnas 2 nädalat.

26. Waska-linnas.

20. Ria-linnas 3 nädalat.

27. Tallinnas 1 nädal.

20. Palmfi-mõisas, Witna kõrtsu juures, 3 päewa.

29. Tarwaste-mõisas.

20. Paide-linnas 2 päewa.

29. Tartu-linnas 2 päewa.

Jeiina - kuu:

1. Perno-linnas 2 päewa.

20. Ria-linnas 3 päewa.

2. Karksi-mõisas.

20. Perno-linnas 3 nädalat.

10. Kuresaare-linnas 12 p.

25. Wolmeri-linnas.

Leikuse - kuu:

9. Adfeli-mõisas.

24. Kosfi-mõisas.

10. Waska-linnas.

24. Kose-mõisas.

10. Moisefaste-mõisas.

24. Waste-mõisas.

10. Lemfali-linnas.

27. Uue-mõisas, Willandi-maal.

10. Verro-linnas.

29. Kilingi-mõisas 3 päewa.

15. Helme-mõisas.

30. Kaanso-mõisas.

20. Ria-linnas 3 päewa.

Mihkli - kuu:

kuu päew.

2. Abja-mõisas 2 päewa.

2. Tammieste-mõisas.

4. Räppina-mõisas 2 p.

4. Sindi-mõisas.

6. Taseperri-mõisas.

8. Põlwe-kiriku juures.

8. Rõuge-mõisas 8 päewa.

8. Tartu-linnas 3 päewa.

8. Rastna-mõisas.

9. Adeli mõisas.

9. Purtniku-mõisas.

10. Patkilla-mõisas.

10. Paide-linnas 2 päewa.

10. Rõo-mõisas.

10. Mõnniste-mõisas.

10. Oldre-mõisas.

10. Wana-Antsmõisas.

13. Põdravere-mõisas.

14. Antso-mõisas.

15. Sallatfi-mõisas.

15. Kuresaare-linnas 3 p.

15. Korti-mõisas.

17. Põltsama-mõisas.

17. Kirrepääl.

kuu päew.

18. Audrus.

Uuemõisas 3mal Teispäewal

Mihkli-kuus 3 päewa.

20. Wendra-mõisas 2 päewa.

20. Narwa-linnas 4 päewa.

21. Wolmeri-linnas.

21. Paldiski-linnas 2 päewa.

21. Senno-mõisas.

22. Palmfi-mõisas, Witna

kõrtsu juures, 3 päewa.

24. Pihula-linnas 3 päewa.

24. Willandi-linnas 2 p.

24. Verro-linnas.

24. Sageri kiriku juures 2 p.

Perno-linnas, Esmasp. enne

Mihkli-päewa 2 p.

26. Tallinnas 3 päewa.

28. Rakvere-linnas 3 p.

29. Reblastes 3 päewa.

29. Keila kiriku juures 3 p.

29. Tartu-linnas 3 päewa.

29. Mihkli-kiriku juures.

29. Waska-linnas.

29. Wastse-mõisas.

Wiina - kuu:

4. Pihajärve-mõisas.

5. Räppinas 2 päewa.

4. Koloweres 2 päewa.

6. Lutsnifi-mõisas.

4. Jõhwiis 2 päewa.

6. Tarwaste-mõisas.

tuu päew.

- Raplas, Isel Needel pärast
 Mihkli-päewa 2 päewa.
 Soelehtmes, nädal p. Mihkli-
 päewa 2 päewa.
 8. Hapsalu-linnas 2 päewa.
 9. Berro-linnas 3 päewa.

tuu päew.

9. Lemfali-linnas.
 15. Orriku-mõisas.
 15. Lustiwere-mõisas.
 15. Weske-mõisas 2 päewa.
 22. Nissi kiriku juures 3 p.

Tallwe - kuu:

1. Tartu-linnas 2 päewa.	15. Kiwi-Wigalas 2 p.
5. Põdrawere-mõisas.	20. Walla-linnas 2 päewa.
10. Paide-linnas 2 päewa.	25. Wolmeri-linnas 3 p.
10. Berro-linnas 2 päewa.	25. Willandi-linnas 3 p.
10. Mustwees.	

Jõulu - kuu:

1. Wast-Marwa's 3 päewa.	Merjama kiriku juures 3mal
5. Räppinas.	Krist. tul. Pühal 2 p.
10. Wõnnu-linnas 2 päewa.	Perno-linnas, Esmasp. ning
10. Wõhus.	Teisip. pärast 3 Kr. tul. P.
16. Paide-linnas 2 päewa.	19. Reblastes.
	27. Walla-linnas 10 päewa.

Igal aastal 25., 26. ehk 27. Jaani-kuu päewal, seda-
 mööda kui kohtu poolest ette teada antakse, on Tallinnas toom
 peal lossi hoowis hooste näitus ja pärast seda hooste rammu
 katsumine. Kellel teige paremad siin tubermangus kaswa-
 tatud hobused on, saawad auu palka. Eme kojuminemist
 wõiwad kes himmuistawad hobusid müüa, osta ehk wahetada.

 Tubermangu kohtu käsu järele ei ole luba, ei laupäe-
 wal ega Pühapäewal laata pidada, waid, kui nenda juhtub, peab seda
 teise nädala esimesel argipäewal peetama.

Uue aasta laul.

Wiisil: Kõik tulge minu juure nüüd.

Siis uue aasta hakkame
 Ja rõõmu päewa peame
 Sest, noored ning ka wanad.
 Mis aga sinu rõõmust saab,
 Ehk mis so elu aeg aitab,
 Kui pimeduses seisad.

Et uue meele saaksime,
 End tõe poole lõõksime,
 Sa, armas Issand, tahad.
 Täit usku meile anna siis,
 Ust olgu meie ainus hiiis;
 Meid tõmba oma poole!

Meid uskus pühaks rahwaks tee,
Et hoiame end Sinusse,
Ja ühenda meid üheks.
Pühade osasaamises,
Mis palwes ja So lootuses,
Anna, mis õigeks rõõmuks.

Ja selle peäle juhata
Meid igapäew, oh Jumal, Sa,
So heldest armust, ise,
Sel aastal, mis nüüd algame,
Et kasu hingel saaksime
Ja taewa päranduse.

Lugemised.

Tallinna asutamine.

Kus Tallin seisab, oma alevite, rohuaeade, fakte suimajade ja heinamaadega, seal ei olnud wanal aeal muud, kui paks mets, soo ja räga. See rahwas, mis siin maa sees elas, oli keele poolest seesamma, mis praegugi weel siin elamas on, aga tema oli alles harimata, toores ja taltsumata. Kõik olid wõera jumala teenrid, ja ranna- ja Saaremaa rahwas olid pealegi ühed kuulsad ja kardetawad mereriisujad, kes sagedaste Saksa- ja Rootsimaa randade peale langesid, seal riisusid, põletasid ja suuremat sugu rahwast ja noori inimesi enesele pärisorjaks ärawedasid ehk ka wangi wiisid, et neid nende suguwõsa jälle juure hinna pärast pidi ärakunastama. Seda oli mitukord ka Taani kuningate ette kaebatud; kutsusid ka Riia-linna rahwas, kes 70 aastad enne Tallinna ülesehitamist

Saksamaalt senna olid asunud ja Tüüna jõe kalda peale oma linna hakanud ehitama, Taani kuningad abiks, sest et neid ennaft wähe aga alles oli ja nemad ei jõudnud üksi waenlaste peale wõimust saada, kes meie ja Saaremaalt ikka uueste nende wastu kogusid. Olid Taani kuningad ka mõnikord ju wäehulka üle mere saatnud, seda maad enese alla sundima ja rahwast risti usu poole pööрма, aga ei tahtnud see nõu nende käes mitte korda minna, sest et neil siin kindlat linna ei olnud, kust ümberkaudsed maad sõnakuulmises pidada ja ise warjul olla waenlaste eest, kes tihti nende peale kippusid.

Aastal 1219 tuli Taani kuningas Waldemar II mere laudu Harjumaale, ja kirjutasid wanad kirjad, et temal olnud tuhat laewad ja kuuskümmend tuhat sõdameest juures. Sai siis kuningas ühe tugewa linnakese enese kätte, mis Cestirahwas enesele warjupaigaks olid ehitanud senna kalju otša, kus nüüd Toompää loss seisab. Kuningas wõitis ühe suure lahingis. Seda wana tugewat linna, kelle nimi oli Lindanise, laskis ta maha kiskuda, sest et see üks waene ehitus oli, ega tema peale suurt ei wõinud loota, ning ehitati senna üks tugewam linn, müüridega ja tornidega, kuida sel aial wiisiks oli, enne kui piisirohi ja suuredüüfid pruugitawaks olivad. Kuningas pani ka wäge senna

sisse, seadis linna ja maa üle ühe kubernööri, ja üle kõige maa ühe piiskopi. Seepsee siis on see Tallinna ülesehitamine, kellest seeaastane tähtsamat räägib.

Senna tugewa linna kõrwa hakati siis ka koke hoonesid ehitama, nõnda et juba kolm aastat pärast seda esimest ehitust alllinna ümbergi pidi müüri seatama. 90 aastat pärast seda oli linn ikka suuremaks ja uulits uulitsa kõrwa kaswand, sellepärast ehitati nüüd ka kõige see linna ümber laiemalt ühed kõrgemad müürid ja wallid ja mitu uut torni, ning jäid nüüd ka need mõlemad floostrid müüride sisse ja linnaga ühte, mis enne müüride taga olid olnud. Teine oli üks nunna ehk naesterahwa, teine üks meesterahwa ehk munka flooster. Need arwatakse mõlemad linnast enesest wanemad olnud. Kõige esimeseks ehituseks peetakse seda nunna floostrid, nunna wärawa ligidal, kus nüüd gümnasium, kooliõpetajate eluhooned ja wene floostri kirik on. Juba aastal 1093, kuidas üks wana kiri, mis alles lanstoa peal hoitakse, ütleb, on seda nunna floostrit üks Taani kuningas Erik II hakanud ehitama. Teine ehitus, mõni kümmekond aastat pärast seda esimest, on, kuidas ööldakse, see munka flooster olnud, kus meie päewal weneuulitsas katoliiki usu rahwa kirik on. Aga teised waidlewad seda

wastu ja arwawad, et mõlemad kloostrid hilisemast aegast peawad olema. See munka klooster põles ära aastal 1532, ega ole tema müüriksidki uulitsast enam näha, sest et muud hooned neid ärawarjawad, mis senna ümber ja senna sissegi on ehitud; aga illewelt linna kiriku tornidest waadata, paistawad weel kloostri müürid wälja, ja on näha, et see väga uhke ehitus olnud.

Kolmas klooster oli mõni werst maad linnast ära ja nimetati Piriita (Brigitta) kloostriks; see sai ehk walmis aastal 1434 ja põles jälle ära 1564. Tema kiriku müürid paistawad weel Tondi kõrtsi kohta Peeterburi maantee peäle wälja. Seal kloostriks elasid mungad ja nunnad, aga müür käis maast kattuse harjast saadik läbi ülesse ja lahutas neid teine teisest ära.

Toompää loss pole mitte enam seesamma, mis kuningas Waldemar lastis ehitada. Juba peale 500 aastat on, kui seda tugewamaks ja uhkemaks ümberehitadi, ja on see see wana loss oma kõrge torniga, mis taga lossi hoomis seisab; see uus loss, mis Toompää platsil wälja tuleb, on wast 100 aastad teed ülesehitud.

Tallinna kirikutest arwatakse Pühawaimu kiriku kõige wanema olewad, aga ei tea seda aega nime-
tada, millal seda hakatud ehitama. Et ta kõige-

wanem, sest tema on weelgi meie aegani raadide kirik, kus, kui uned kohtu-herrad tuleb walitseda, raadid enne saksakeele jutlust käiwad kuulmas. Nigula kirik on aastal 1317 hakatud ehitama; Oles-
weste kirik 1329, aga Toompää kirik wast 1346.

Harju- ja Wirumaal hakkas Taani kuningas Waldemar II, kui ta sai Tallinna asutanud, kohe kirikut ehitama, ning on need siis enamiste ju 600 aastad seisnud.

Tallinna suured tulekahjud.

Toompää on mitukorda ärapõlenud. Esimene põlemine oli aastal 1347; aga sest ei ole muud teada, muud kui et seda olnud. Teine suur tuli oli aastal 1433. Siis põles kõik Tallin Toompääga ära; kirikud, kloostrid, alewid, kõik puhas. Kolmat korda sündis seesamma kahju aastal 1553, Pühapäew enne Nelipähi. Aga oli sel korral Toompää diete selle witsa all; pool Toompää põles ära, kirik ka; allinnas aga 8 majad ja raadide maastal. Nigula kiriku ülema kattuse peäle langes küll ka tuluke, aga kustutati jälle ära, enne kui sai suurt kahju tegema. Tuluke oli see kord Toompääl ühe lihuniku köögist lahtipeäsenud, kes Pühapäewal

õlut pruulis. Allinnas kildmajas oli otse sel päewal suur pulma lust lahti, mis Jumal sedawiisi kurwastuseks pööris.

Aastal 1684, Jaani-kuu 6mal päewal läks Toompääl tuluke lõuna aeal ühe rüütli majast välja ja wõttis ta nõnda ruttu wõimust, et kirik, kiriku õpetajate ja kooli majad, lantstuba ja ülepea enamiste kõi Toompää ärapõles. Muud ei jäänud üle, kui loss ja mõni maja Toompää platši ümber ja siin ja seal weel. Mõni tuhat sellitust rukid ja palju kallist wara sai sedawiisi otša. Rootsi kuningas Kaarel XI, sel aeal oli meie maa Rootsi walitsuse all, tegi siis kuningliku armuga mõnda abi, ta kinkis waske kiriku kattuse tarwis, ja altaar on ka tema and; ning andis ta luba üle Rootsi riigi raha korjata kiriku ülesehitamise tarwis. Mõisnikud ja muu head inimesed, linnast ja maalt, tegid ka omad helled käed lahti, nõnda et wähe haawalt see kahju jälle sai äratalitud ja Toompää ülesehitatud.

Olewesti uhke kirik, Tallinna ilu ja auu, põles ära aastal 1625, Jaani-kuu 29mal päewal, õõse kellu üks. Pitkne lõi torni sisse ja tuluke tegi sel korral sedasamma kahju, mis nüüd 70 aasta eest, aastal 1820, Jaani-kuu 16mal päewal, õõse juhtus. Kiriku suur torn ja väikesed tornid ja kattused ja kiriku kellad põlesid ja sulasid ära; seest orel, altaar,

kantsel, pingid, kujud — ülepea kõi, et aga paljad müürid jäid seisma. Üheksa hooned kiriku ümberkaudu põlesid ka ära. Tulised sõõd läksid üle linna ja süütsid enam kui nelikümmend hooned allinnas ja Toompääl, peälegi Nigula kiriku torni ja ühe plüsirohu torni kloostris põlema. Aga Jumala armuga, kes tuult waigistas, said inimesed wõimustust tule üle, et seda jälle ärakustutati ja need mitte ära ei põlenud. Vinn oli sel aeal rikkam ja ehitas oma jõuga kiriku jälle üles; mõned nõukad kaupmehed ja hantwärgid kinkisid ka teine seda, teine teist, mis kiriku iluks ja tarwiduseks tuli. Aga torn, mis enne 84 jülda kõrgi oli olnud, jäi 10 jülda lühemaks. Kui see kirik aastal 1820 oli ärapõlend, siis lubas keiser Aleksander I, kui ta wiimast korda käis Tallinna waatamas, oma kuluga kiriku jälle ülesehitada, ning keiser Nikolai I on seda suurt ehitust keisrliku armuga lõpetada lastnud, ja tõusis kirik jälle tuhaft üles uhkem, ilusam ja kõwem, kui enne ei olnudki. Ning et seda ammugi on tähele pändud, et pitkne enamiste tautab tornid ja muud kõrgemad kohad, seepärast on nüüd seda aru peetud, et kiriku tornide ja mõne muu kõrgi hoone otša pitknewardad on pantud seisma, et nende abiga kirikud ja muud teised suured hooned kahju eest warjata.

Lahta lestnaene.

Aastal 1724, Märtsi-kuul, oli ilmuke külm ja udune ning Laadoga*) järve ümberkaudsed rannamehed kuulutasid kange tormi peäle tulemas olevad. Üks priist noor laewamees astus emaga oma sauna urtsikust wälja. Waata, armas Tehwan, ütles ema, mis karwa järw on ja kuidas ta kurja ilma ähwardab. Kui mind armastad, jää täna koju; mingi laewake ilma sinuta, kus tahab; see oleks sul liig julgus olevad, kui usaldasid niisuguse ilmaga merele minna. Aga poeg kostis: Emake! sa oled väga arawerega, ma olen küll ju kurjema ilmaga mere peäl olnud; laewuke on ju rannas walmis, mul on ka seal pool järwe tegemist, ei ma wõi mahajääda. Laewameeste kartmata meel emagi südant jälle kinnitas, et oma poega enam ei keeland, waid teda väga armsaste Jumalaga jättis. Aga peagi langes kartus ja hirm uueste tema peäle, sest tuul läks ifka kangemaks ja weewood langesid kui kõrged mäed laewukese tagaotsa peäle, et kõik, kes seal peäl olid, ühtepuhku wet pidiwad wäljaloopima. Wiimaks kipar, kui nägi, et edasi ei sündinud sõnda, käskis

*) Laadoga järw on kaunis suur, arwatakse 70 wersta Peeterburi linnast ära ja jookseb Neewa jõgi temast wälja Peeterburist läbi, Soome mere kaela sisse.

laewukest koju poole ümberpöörda; aga ümberkällates ajas ta ühe leedselja peäle finni. Kõikide käd olidwad küll liikumas teda lahtipeästmä, aga see ei mõdedund sugugi. Mittu laewameest ja neid, kes olid laewa peäl, hakkasid ju meelt äraheitma, kui suure rõõmuga nägiwad, et üks suurem laew, mis seält mitte kaugel ära oli, nende häda oli tähelepannud ja neile ühe paadi appi saatis. Abi oli ka kibedaste tarwis. See väike laewuke oli wet täis, et küll nõuti seda weest tühendada; muist laewalised olid joobnud, muist otsekui segased arust, nõnda et kiparil abimehi ei olnud leedselja peält laewa lahti peasta, muud kui Tehwan ja kaks madrusi.

See igatsatud paat oli küll appi jõudnud, aga tema madrusid kartsiwad väga ligi ajades, nõnda et nende abist sugu asja ei olnud, ja laewameeste lootus lõpekorral oli. Aga nüüd lasti sest suuremast laewast üks teine paat wette, ja see jõudis, mehise sõudmise waral, weel parajal ael ligi. Selle paadi madrusid, neid esimesi nende kartuse ja hooletuse pärast augutades, hakkasid kohe tööle, ja üks kena, pikk laewamees hüüdis: poisid seie, käige minu järel! Ise heitis kohe oma pealmised riided seljast ära, kargas wette ja tõndis leedselja poole. Teised ruttu tema järel; kõik hakkasid ühe nõu ja jõuuga tööle, ning peagi oli laewuke jälle liiwast lahti.

Alga niiüd kuuldi wana liparit haleda heälega hiiüd-wad: eks jõua ükski Tehwanit jälle elusse aidata, seda kõige wahwamat meremeeft, kes tial laewa peäle astunud! Kus ma niiüd oleksin, kui tema ei oleks mind täna aitnud! Oh Tehwan, Tehwan, kes see julgeb su waese emale sinu surma sanumed wiia? — Põle ta weel surnud, hiiüdis see pitt laewamees. Roidnud ta küll on ja tundmata, aga ma olen teda parajal aeal weel silmanud, muidu oleks esimene laene teda ärawiinud. Wõtke teda, andke temale soojad joomaega küllalt juna, küll ta siis peagi jälle toibub!

Parem oleks, kui ise weest laewa tuleksite, ütles teine laewamees, sest teie olete diete otse selle upund mehe karwa. Randkem teda meie laewa, siis sõname teid mõlemid korraga mäele. Jah, sündku nõnda; noh poisid, edasi! Kuue sõudja rammu kandis neid peagi senna, kust Tehwan oli mõne tunni eest, süda rõõmulootust täis, maalt äraläinud. Teda kanti niiüd koha tema ema urtsikusse, ja see pitt laewamees, kes tema elu oli päästnud, käis tema järel. Waene leff, kelle poeg näitis surnud olewad, hakkas kibedaste nutma ja haledaste kaebama; aga see laewamees ütles: Tahad sa oma poega elusse aidata, siis kanna teda waremalt sooja woodi sisse, ja katske nõu, kuidas teda jälle saate hinge wedama. Ise ta

tegi kõigest jõust abi senna juure ja tõi liht ja teist waimu äratamise rohtu kätte, ning Tehwan jõudis peagi woodis ülestootada ja oma heategijat tänada.

Alga Tehwani tänulik ema hiiüdis: Jumal hoidku! teil enesel on ikka weel need märjad riided ümber! Minu waest Tehwanit aidates, olete iseen-nast hoopis äraunustanud. Oh, mis äraweetind teie olete! Et pange mõne minu poea kuiwiist riidist selga! Tänan teid, ütles see pitt laewamees; olgu nõnda! Väks siis kambri ja pani kuiwad riided selga. Veff tänas teda, filmad wet täis, üteldes: Teie olete seda kõigekallimat, mis mul on maa peäl, jälle elusse aitnud. Põle mul ihtegi muud meelehead teile pakkuda; homiku ja õhtu tahan ma Jumala õnnistamist teie peäle paluda. See Jumal, kes ihte lese palwed ei põlga, aitku teid armuga üle aealiku elu mere, kunni õnaste saate igaweste elu mäele. Sel wahwal laewamehel enesel weeresid pisa-rad filmist mööda palet maha, üteldes: Muud ma pole teinud, kui seda, mis mu kohus oli.

Kui ta uksest oli wälja minemas, astus üks laewa ohwitser sisse, hulk mehi, naesi, lapsi tema taga. Kulik kaptein Peeter Aleksejewits, ütles ta see pitka laewamehe wastu, põlwili tema ette mahakeites, suur on minu rõõm, et teid ilma wigata näen olewad. Oli meil suur kartus, et teile

peaks midagi õnnetust juhtuma. — Pole mul wiga sugugi, ütles Keiser, muud kui kange sõoma isu. Laske rohket sõomaaega valmistada kõikile neile tubli laewameestele.

Kaua elagu Keiser, kaua elagu Peeter, see suur Keiser, kaua elagu ülem walitseja! hüüdis kõik rahwahulk hoobil; aga see waene lest, ehmatust täis, palus andeks, et ta polnud Keisrit äratunud. Ei mitte, armas mutrike, ütles Keiser, kuidas oleksid sa walitsejat mustas madruksi riides wõinud äratunda! Sinu poea riidet jäägu mulle selle päewa õnnistud töö mälestuseks; ning oma rahakotru tema kätte pannes: siin on nende hind! Kui Tehwan unest ärkab, ütle temale, et Peeter Aleksejewits ikka temale sõbraks saab olema.

Keiser läks seält Lahta külasse; aga et ta kaua aega märjad riided oli selga jätanud, jäi ta senna haigeks ja suri peagi Peeterburis ära, ühte wana wigase, mis teda ammugi oli waewanud ja mis see külm wee läbi surmajaks tõbeks läks.

Kelle meehest ühe ainu inimese elu nõnda palju maksab, et, oma elu senna kõrwa pannes, seda piilib peasta, see on tõeste wäärt, et tuhandete tuhande üle walitseb.

Mõistatus.

Ma olin waene loomuke
Ja ronisin mo teed
Nii kangel, kui mo kirstusse:
Seal kandsin surma wööd.

Ja ometegi priiskeste
Weel alles olen ma,
Ning lendan dieht diese
Nüüd lahke rõõmuga.

* * *

(sõnnig)

Spetus: Kes nõnda tõstab usfkest,
Mis aga maofe,
Wist wõtab tõsta inimest
Siit oma taewasse.

Rõõmu kiitus.

Rõõm on ülewelt meil antud
Ja ei tõuse pattu seest:
Wagal' on ta seltsiks jäänud,
Kaub delate eest.
Wallatus ja jooma elu,

Rõrkus, laiskus, kavalus
 Waletawad meile rõõmu,
 Nendest sigib tüdimus.
 Sellepärast, inimesed,
 Tulge, tulge kuulma meid!
 Meie õpetame teid
 Rõõmud tundma, mis on selged.

* * *

Rõõm! ja taewa elu säde,
 Taewa tütar oled ja!
 Tundes sinu magust wäge,
 Kuulutan so kiitust ma.
 Sina kergitad kõik waewad
 Kerjajal' ja kuningal' —
 Waesed wüürsti wennaks saawad
 Sinu pehme tiiva all.
 Kõik maailma inimesed!
 Kät ja suud teil' kõikidel'.
 Wennad, wist seal ülewel
 On üks armas Jsa aset.

Kellel jeda õnneks antud,
 Sõbraks olla sõbrale,
 Kes on kalli naese saanud,
 Meie seltsi tulgu see,

Kui ta ühe ainu hinge
 Ta võib omaks armata!
 Ja kes seda ei saand mitte,
 Mingu mööda nuttuga.
 Kõik, mis suures ringis elab,
 Andku võitu armule!
 Senna üles! saadab see,
 Kust see Tundmata kõik seab.

Rõõmu kõik maailma loomad
 Joowad elu rindadest,
 Rõõmu leidwad wagad, kurjad
 Tema lille jälgedest.
 Meile anti armastamist —
 Sõbra ustaw häda sees;
 Uskil anti himu tundmist;
 Seeraw seisab Looja ees!
 Mahalangete kõik loomad —
 Jlm! ehk tunned Looja heält?
 Otši Teda ülewelt —
 Üle tähtede Ta toad!

Rõõm, see on see tugew saatja
 Kõik maailma wärfides;
 Rõõm, rõõm ajab elu ratta,
 Nagu weeder uuri sees.

Disi toob ta idust wälja,
 Taewa laest päikesi —
 Ujab täht'de hulgas käima,
 Mis ei paista tundjal'gi.
 Rõõmuks, kuidas näete päewa
 Lendwad oma uhket teed,
 Lahkumad kõik mitu ööd
 Sellel', kes on pattu mõitja.

Tõe tules walge tema,
 Tõe nõudjat meelitab!
 Kannatajat nagu ema
 Mure tee peält talutab;
 Uhkest seisab usu mägi,
 Ehitud ta lippuga,
 Surmu kirstu prau läbi
 Paistab ingli seltsis ta.
 Inimesed! kaunatage
 Teise elu pärast teal,
 Üle taewa telgi seal
 Tasub üks suur Jumal kätte.

Rõõm keeb pulma laua lausist —
 Wilja iwa rammu seest
 Rüüpab tige kannatamist,
 Saab arg südant hirmu eest.

Wennad! tõuske, tõuske seisma,
 Kui täis peeker ringis käib,
 Et ta wahtu ajaks taewa
 Selle auuks, kes kõik täib.
 Keda täht'de weerlemine,
 Keda Seeraw kummardab,
 Seda waimu teretab
 Meie waimu palumine.

Mis mõib loojal' vastu anda?
 Ennis on Ta sarnane!
 Kurvastus ja waesus tulgu
 Rõõmsatega rõõmule!
 Iga wiha meehest mingu,
 Saagu sõbraks waenlane!
 Kui ta seadnudgi meil lingu,
 Ei see puutku temasse!
 Meie mõla-raamat lõpku!
 Lõpku wiha ilma peält!
 Wennad! kõrgelt ülewelt
 Mõistab Jumal jälle armu.

Raskest waewas kindlat südant!
 Abi waga nutjatel!
 Tõeks saagu, mis suu luband!
 Sigust sõbral', waenlasel'!

Reisrit saates, mehe julgust,
 Kui ka katsuks elu peäl!
 Mäsa tööle au ja kiitust!
 Otsa jalalikutel!
 Lööge piha ringi kofku!
 Röömu tundes, wanduge
 Jääda selle nõusse,
 Nii wist kui teid Jumal aitku!

Peästmist sest, mis rahu rikkub,
 Kurjal' meeleparandust!
 Lootust, kui surm peäle kippub!
 Kaela kohtus halastust!
 Ka need surnud tundku röömu!
 Wennad, tõstke lauldes heält:
 Kõikil' Jumal andeks andku,
 Kadugu patt ära teält!
 Ühte õnna lõpetundi!
 Haua jängis hingamist!
 Wennad, olgu armulist
 Surnu kohtumõistjad meilgi!

